

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisu

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Mäenpää, K., Pinola, S., Kaskela, M. & Aaltonen, H. 2022.
Sairaanhoitajakoulutus verkossa – utopiaa vai mahdollista? Oamk Journal
136/2022. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022091459034>

Sairaanhoitajakoulutus verkossa – utopiaa vai mahdollista?

14.9.2022 - Mäenpää Kati, Pinola Satu, Kaskela Maarit, Aaltonen Henna

Yhteiskunnan ja työelämän muutokset sekä digitalisaation lisääntyminen edellyttävät opettajilta ja ammattiin opiskelevilta uudenlaista osaamista ja oppimista. Tämä kehitys on ennakoitava koulutuksen suunnittelussa. Tässä artikkelissa perehdytään koulutuksen kehittämisen linjauksiin ja esitetään visio sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuuden toteuttamismahdollisuuksista verkostomaisesti ja hybridioppimista hyödyntäen.

Teknologiat yhdistyvät vauhdilla ja uusin tavoin yhteiskuntaan, toimintaan ja jopa ihmisiin. Kukaan ei pysty ennustamaan tarkkaan, miten työ muuttuu ja miten erilaisia töitä tulevaisuudessa tehdään. Jo nyt on havaittavissa reaali- ja digiympäristöissä erilaisia ihmisiä palvelevia virtuaalisia assistentteja, robotteja, chat-botteja, tietoa keräävää ja ennustavaa tekoälyä, itseohjautuvia laitteita sekä päälle puettavia materiaalitekniikan sovelluksia [1].

Tieteen ja teknologian kehitys vaikuttaa myös koulutukseen, opetukseen ja oppimiseen. Digitalisaation lisäksi tulevaisuuden osaamisessa korostuvat yhteistyökyky, viestintä ja vuorovaikutus, itseohjautuvuus, hyvinvointi, kestävyys, luovuus sekä korkeatasoinen ajattelu ja oppiminen. Sitran julkaisu Sustainability, Human well-being and the future of education [2] auttaa koulutuksen suunnittelijoita ja opettajia pohtimaan sitä, minkälaisia taitoja tulevaisuudessa tarvitaan ja millaista oppimisen tulisi olla.

Rubin ja Brown [3] korostavat ammatillisen oppimisen näkökulmasta erityisesti seuraavia seikkoja:

1. Henkilökohtaistaminen (oppimisessa huomioidaan opiskelijan tavoitteet, tausta opiskeluun sekä osallisuus omassa oppimisessa)
2. Osaamisperustaisuus (oppiminen perustuu sille mitä jo ymmärretään, osataan ja osaamista osoitetaan ammatin vaatiman asiantuntijan tasoisesti)

3. Modulaarisuus (opintokokonaisuus on jaettavissa pienempiin osakokonaisuuksiin, jolloin se mahdollistaa oppimisen kohdistamisen siihen, missä on oppimisen tarvetta)
4. Motivointi (tuetaan oppimisen motivaatiota monipuolisesti sisäisesti ja ulkoisesti ja vahvistetaan mahdollisuuksia erilaisiin sisältöihin, opiskelutapoihin, valintoihin ja urapolkuihin)
5. Relevanttius (oppimisen merkityksellisyys, työelämäyhteys)
6. Kunnioitavuus (kunnioitetaan jokaisen osaamista, tekemistä ja oppimistapaa ja valintoja)
7. Yhteisöllisyys (hyödynnetään ryhmien voimaa oppimisessa, opitaan toisilta ja toisten kanssa, tuetaan toisia)
8. Kestävyys (tuetaan kestäväää ja tehokasta resurssien ja ajankäyttöä sekä ammatillista kasvua, joka edistää sitoutumista ammattiin ja työhön ja tukee yksilön hyvinvointia)

Koulutuksen kehittämisessä edellä mainittuja seikkoja on hyvä pohtia myös uudistuvista oppimisen ekosysteemeistä käsin. Suuntaus on, että ammattikorkeakoulutusta ja siellä koulutettavien ammattien vaatimaa osaamista hankitaan tulevaisuudessa entistä joustavammin yhteistyössä työelämän kanssa, yli koulutusorganisaatioiden rajojen sekä formaalin koulutuksen ja koulutusaikojen ulkopuolella.

Sairaanhoitajakoulutuksen vaatimukset

Ammattikorkeakoulujen sairaanhoitajakoulutusta ohjaa EU direktiivi 2005/36/EY [4], joka määrittelee koulutuksen laajuudeksi vähintään 180 opintopistettä (op). Suomessa sairaanhoitajan tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä. Direktiivi ohjaa sekä koulutuksen sisältöä että harjoittelun osuutta opinnoissa. Harjoittelua eli kliinistä opetusta on oltava vähintään puolet koulutuksen minimikestosta. Tämä tarkoittaa, että noin 2 300 tuntia opiskelusta tulee tapahtua todellisissa asiakas- ja potilastilanteissa.

Sairaanhoitajaopinnoissa opetettavan osaamisen ja osaamisen arvioinnin yhtenäistämistä on Suomessa määritelty vuosina 2018–2020 Yleissairaanhoitajan

(180 op) ammatillisen ydinosaamisen arvioinnin kehittäminen -hankkeessa. Näitä kehitettyjä osaamisvaatimuksia voidaan hyödyntää valtakunnallisesti sairaanhoitajakoulutuksen opetussuunnitelman laadinnan perustana 180 op:n osalta. [5]

Keskeisiksi sairaanhoitajan ydinosaamisen pääkategorioiksi osaamisvaatimuksineen on esitetty: 1) ammatillisuus ja eettisyys, 2) asiakaslähtöisyys, 3) kommunikointi ja moniammatillisuus, 4) terveyden edistäminen, 5) johtaminen ja työntekijyysosaaminen, 6) informaatioteknologia ja kirjaaminen, 7) ohjaus- ja opetusosaaminen ja omahoidon tukeminen, 8) kliininen hoitotyö, 9) näyttöön perustuva toiminta, tutkimustiedon hyödyntäminen ja päätöksenteko, 10) yrittäjäyys ja kehittäminen, 11) laadun varmistus, 12) sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja 13) potilas- ja asiakasturvallisuus [5].

Terveydenhuoltoalalla yhteiskunnan ja väestörakenteen muutokset sekä digitalisaation lisääntyminen edellyttävät sairaanhoitajilta jo nyt uudenlaista osaamista, joka on huomioitava koulutuksen suunnittelussa ja opetuksen toteuttamisessa [5] [6]. Hoitotyötä tehdään esimerkiksi entistä enemmän sairaaloiden lisäksi erilaisissa ja muuttuvissa hoitoympäristöissä (muun muassa avo- ja kotihoito, robotiikka). Asiakkaiden terveyteen liittyvät asiointit hoidetaan entistä useammin sähköisesti. Esimerkiksi vuonna 2021 jo 92 prosenttia aikuisista käytti Omakantaa [7].

Digivisio 2030 tavoitteet

Vahvana taustana ammattikorkeakoulun kehittämiselle on Suomen kaikkien korkeakoulujen yhteisen Digivisio 2030 -hankkeen (2021–2024, OKM) tavoite lisätä kaikkien oppijoiden mahdollisuuksia joustavaan oppimiseen [8]. Tavoitteena on uudistaa suomalaista korkeakoulutusta digitalisaation avulla. Suomesta halutaan rakentaa joustavan oppimisen mallimaa, jossa koulutus huomioi muuttuvan maailman tarpeet, korkeakoulutuksen taso nousee ja suomalaisten työllistyminen paranee. Näin korkeakoulut kulkevat kohti yhdessä rakennettua, tulevaisuuden kanssa yhteensopivaa, kestäväää osaamisen ekosysteemiä.

Tässä ekosysteemissä tieto, osaaminen ja koulutus kiertävät joustavasti. Ekosysteemi rakentuu digivision mukaisista digitaalisista palveluista, korkeakoulujen yhteisestä opintotarjonnasta sekä vuorovaikutuksesta yritysten ja yhteiskunnan kanssa. Näköpiirissä on, että tämän ekosysteemin digitaalisten palveluiden kautta, elinikäinen oppija voisi joustavasti ja jatkuvasti suorittaa omiin yksilöllisiin tarpeisiinsa sopivia opintoja. Opiskelija voi suorittaa opintoja yli korkeakoulurajojen sekä kehittää osaamistaan avoimen opintotarjonnan avulla. Digivisio 2030 pyrkii tarjoamaan korkeakouluille myös mahdollisuuksia kehittää omaa koulutustaan. Se etsii aktiivisesti ratkaisuja ja välineitä digipedagogiikan kehittämiseen.

Ammattikorkeakoulutusta ohjaavat myös korkeakoulujen kestävän kasvun ohjelman linjaukset [9]. Korkeakoulut ovat sitoutuneet kehittämään aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista koskevia käytäntöjä ja toimintaperiaatteita entistä sitovimmiksi, tarkoituksenmukaisemmiksi, läpinäkyvämmiksi ja mahdollisuuksien mukaan myös yhdenmukaisiksi. Nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa eri tavoin ja eri aikoina hankitun osaamisen tunnustamisen korkeakouluissa niiden oman päätöksen mukaan [9].

Kansallisen verkkotutkintoverkoston ja -mallien kehittäminen

Linjassa Digivisio 2030:n tavoitteiden kanssa toimii [Kansallinen verkkotutkintoverkosto, FONE \(Flexible ONline Education\) -hanke](#) (OKM 2021–2023). Hankkeen tavoitteena on luoda ja vahvistaa verkkotutkintoja järjestävää suomalaista korkeakouluverkostoa ja yhteistyötä niin verkkotutkintojen koulutustarjonnan kuin tutkimuksen edistämiseksi.

Hankkeessa luodaan ja visioidaan mahdollisia verkkotutkintojen toimintamalleja, joissa lähtökohtana ovat digipedagogisen toiminnan kehittäminen sekä opiskelijoiden osallisuuden ja hyvinvoinnin tukeminen uusien teknologioiden ja innovaatioiden avulla. Hanke kartoittaa olemassa olevia, uusia tai vielä

hahmottumattomia verkkotutkintoja. Se tekee ennakointityötä verkkotutkintojen saattamiseksi kansalliseen tarjontaan AMK- ja YAMK-tasoilla.

Hanketta koordinoi Turun amk ja siinä ovat mukana Haaga-Helia, Humanistinen amk, Hämeen amk ja Oamk. Oamk on hankkeessa mukana erityisesti sairaanhoitajakoulutuksen verkkotutkintoverkoston ja verkkotutkintomallin kehittämisen näkökulmasta.

FONE-hanke jatkokehittää verkkotutkintoverkostoa ja -malleja aiemmin eAMK-hankkeessa luotujen tulevaisuuden verkkotutkintovisiomallien pohjalta [10]. Visiomallit ovat lyhyesti esitetty kuviossa 1. Tarkemmin kaikkiin visioihin voi tutustua Verkkotutkinnot-julkaisussa [10].

Visio 01	Visio 1: Vapaasti muodostettu verkkotutkinto = koko tutkinnon opintojaksot ja tutkinnon hakeminen vapaavalintaisesti mistä tahansa ammattikorkeakoulusta
Visio 02	Visio 2: Perinteisestä verkkotutkintoon siirtyminen = tutkinnon perusopinnot suoritetaan oman korkeakoulun kampuksella, jonka jälkeen loppuosa tutkinnosta kokonaan verkossa
Visio 03	Visio 3: Uusi, yhteinen verkkotutkinto = korkeakoulujen ja muiden toimijoiden yhteistyöverkoston toteuttama kokonaan uusi, yhteinen tutkinto
Visio 04	Visio 4: Olemassa oleva, yhteinen tutkinto = usean korkeakoulun jo tarjoama tutkinto, jonka sisällöt toteutetaan yhteistyössä

KUVIO 1. Verkkotutkinto visiomallit [10].

Sairaanhoitajakoulutuksen visio- ja pilottimalli

Sairaanhoitajakoulutuksen pedagogisen mallin rakentaminen ja siihen liittyvien oppimistilanteiden vaiheittainen suunnittelu eli niin kutsuttu pedagoginen käsikirjoitus perustetaan opiskelijan oppimisen prosessin pohjalle. Mallin oppimisteoreettisena taustana on oppimisen itsesäätelyn ymmärrys [11].

Oppiminen ymmärretään vaiheittaisesti etenevänä prosessina, jossa opiskelijan oman tietoisien toiminnan ja pedagogisen oppimisympäristön avulla voidaan edesauttaa oppimista niin kognitiivisten, emotionaalisten, motivationaalisten kuin käyttäytymisen prosessien osalta. Motivaation ja opiskeluhyvinvoinnin vahvistaminen ovat oleellisia onnistuneelle oppimiselle ja niihin kiinnitetään opintojen suunnittelussa ja pedagogiikassa erityistä huomiota [6].

Oppimisen itsesäätely nivoutuu yhteen myös taustalle hyvin soveltuvaan integratiivisen pedagogiikan malliin. Integratiivinen pedagogiikka korostaa teoreettisen ja käytännöllisen tiedon integroimisen tärkeyttä ammatilliseen asiantuntijuuteen kouluttavan oppimisympäristön suunnittelussa. [12] Lisäksi pedagogisten valintojen taustalla on vahvasti osaamisperusteisuus, jolloin opetusmenetelmien ja työskentelytapojen valinnassa huomioidaan sairaanhoitajakoulutuksen opetussuunnitelman osaamistavoitteiden ohella opiskelijaryhmän ja yksilöiden sen hetkinen osaamisen taso.

Edellä esitetyistä visiomalleista muokattuna sairaanhoitajakoulutukseen soveltuvin pedagoginen malli voisi muodostua niin sanotusta uudesta hajautetusta mallista. Hajautettu malli yhdistäisi osittain edellä esitettyjä visioita (lähinnä visioita 2 ja 4) ja voisi toteutua seuraavasti:

1. Opintojen alkaessa opiskelija laatii henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman ja saa siihen ohjausta omasta ammattikorkeakoulusta.
2. Opinnot ja osaamisen kartuttaminen.

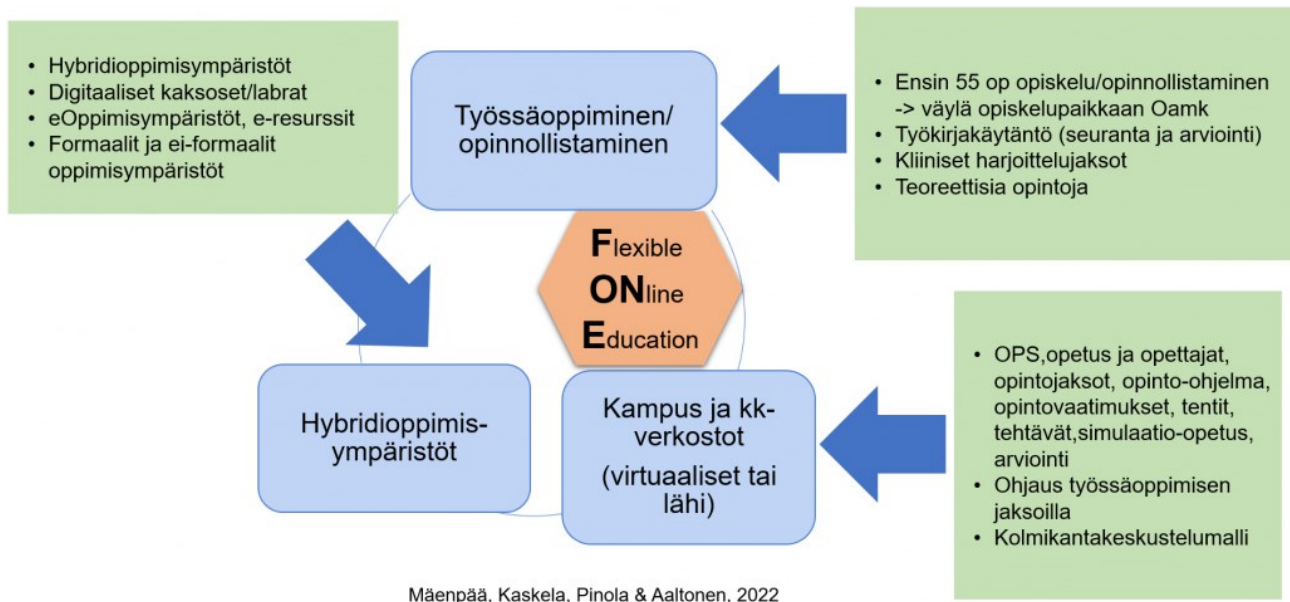
Opiskelija opiskelee sairaanhoitajatutkintoon kuuluvat perus- ja ammattiopintojen teoriaopinnot verkko-opintoina (oma amk ja CampusOnline tai muu verkko-opintoja toteuttava verkosto). Teoriaopinnot hyväksytään osaksi tutkintoa.

Opiskelija opiskelee sairaanhoitajatutkintoon sisältyvät kliiniset harjoitukset omassa ammattikorkeakoulussa tai sopii niiden opinnollistamisesta. Opiskelija suorittaa harjoittelut ja työssäoppimisen oman ammattikorkeakoulun ohjauskäytänteiden mukaisesti. Teoriaopinnot ja

kliiniset harjoitukset suoritetaan opintovaatimusten mukaisessa järjestyksessä ja osaaminen varmistetaan osaamisperusteisesti. Opiskelija tekee opinnäytetyön oman ammattikorkeakoulun tutkintovaatimusten mukaisesti.

3. Opiskelija hakee tutkintoa omasta ammattikorkeakoulusta.

Tällä hetkellä tätä joustavaa verkko-oppimisen mallia kehitetään ja pilotoidaan yhteistyössä Kalajoen kaupungin kanssa. Pilottimallissa hyödynnetään verkko-opintoja ja opinnollistamista. Opinnoissa huomioidaan työelämän tarpeet ja osaamisperusteisuus sekä digitalisaatio. Kalajoki-pilotin pedagoginen malli on kuvattu kuviossa 2.

KUVIO 2. Työssäoppimisen ja hybridioppimisen pedagoginen malli. Kuvio avautuu isommaksi klikkaamalla.

Muutos vaatii rohkeutta

Oamkin Oulaisten kampuksella sairaanhoitajakoulutuksen kehittämisen pohjalla on olemassa oleva toimiva monimuoto-opetusmalli, jota on systemaattisesti ja tutkimuksellisesti kehitetty asiantuntijayhteisössä vuodesta 2015 lähtien. Tämän kehittämistyön ja kokemuksen pohjalta on hyvä edetä koulutuksen seuraavaan kehitysvaiheeseen, joka vastaa entistä paremmin tulevaisuuden sairaanhoitajakoulutuksen ja yhteiskunnan tarpeisiin. Koulutuksen muutostarpeet

ovat todellisia. Niihin vastataan tällä opetuksen visiotyöllä ja pilotointimallilla ja koulutusta halutaan kehittää edelleen.

Kehittämistyö vaatii kuitenkin rohkeutta ajatella asioita uudella tavalla ja uskallusta päästää irti vanhoista totutuista tavoista toteuttaa koulutusta. Tulevaisuudessa koulutuksen toteuttaminen vaatii entistä tiiviimpää verkostoitumista niin korkeakoulujen kuin työelämän toimijoiden kesken. Joustavasti toteutetut koulutusmallit tukevat työelämää työvoiman saatavuudessa ja työntekijöiden pysyvyydessä, vahvistaen myös jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia.

Mäenpää Kati, lehtori, opinto-ohjaaja

Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajankoulutus

Pinola Satu, lehtori, tiimipäällikkö

Oulun ammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Kaskela Maarit, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Aaltonen Henna, lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Lähteet

[1] Schwab, K. 2016. The Fourth Industrial Revolution: What It Means, How to Respond. World Economic Forum. Hakupäivä 29.5.2022.

<https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-fourth-industrial-revolution-what-it-means-and-how-to-respond/>

[2] Cook, J. W. (Ed.) 2019. Sustainability, human well-being, & the future of education. Palgrave Macmillan, Cham. Hakupäivä 29.5.2022

<https://doi.org/10.1007/978-3-319-78580-6>

[3] Rubin, A. & Brown, A. 2019. Unlocking the Future of Learning by Redesigning Educator Learning. In J. W. Cook (Ed.) Sustainability, human well-being & the future

of education. Palgrave Macmillan, Cham, 235–268. Hakupäivä 29.5.2022.
https://doi.org/10.1007/978-3-319-78580-6_7

[4] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY. Hakupäivä 11.5.2022. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005L0036&from=PT>

[5] Silén-Lipponen, M & Korhonen, T. (toim.) 2020. Osaamisen ja arvioinnin yhtenäistäminen sairaanhoitajakoulutuksessa – YleSharviointi-hanke. Savonia-amk. Hakupäivä 11.5.2022. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020111089877>

[6] Mäenpää, K. 2021. Motivation regulation and study well-being during nurse education studies. Väitöskirja. Oulun yliopisto. Hakupäivä 18.5.2022.
<http://urn.fi/urn:isbn:9789526231532>

[7] Aalto-yliopiston ja Kelan tutkimus: Omakanta on kansalaiselle erittäin hyödyllinen palvelu. Blogi 12.5. Hakupäivä 18.5.2022. https://www.kanta.fi/blogi/-/asset_publisher/1QjC602jKPR6/content/aalto-yliopiston-ja-kelan-tutkimus-omakanta-on-kansalaiselle-eritt%C3%A4in-hy%C3%B6dyllinen-palvelu

[8] Perustietoa Digivisio 2030 -hankkeesta. Hakupäivä 18.5.2022.
<https://digivisio2030.fi/perustietoa-digivisio-2030-hankkeesta/>

[9] Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2021. Korkeakoulujen kestävä kasvun ohjelman linjaukset. Hakupäivä 20.5.2022. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/875df6e6-b3ee-423d-81fc-59ba4d8e681e/07627b8c-768f-47a0-bc73-4df70835ee78/MUISTIO_20220211123147.PDF

[10] Joshi, M., Könni, P., Mäenpää, K., Mäkinen, L., Pilli-Sihvola, M., Rautiainen, T., Timonen, P. & Valkki, O. 2020. Verkkotutkinnot. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 269. Turun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 18.5.2022.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20201230103025>

[11] Zimmerman, B. 2011. Motivational sources and outcomes of self-regulated learning and performance. In D. Schunk & B. Zimmerman (Eds.) Handbook of self-regulation of learning and performance, 49–64. New York, NY: Routledge.

[12] Tynjälä, P., Virolainen, M., Heikkinen, H. L. & Virtanen, A. 2020. Promoting Cooperation between Educational Institutions and Workplaces : Models of Integrative Pedagogy and Connectivity Revisited. In C. Aprea, V. Sappa, & R. Tenberg (Eds.) Konnektivität und lernortintegrierte Kompetenzentwicklung in der beruflichen Bildung / Connectivity and Integrative Competence Development in Vocational and Professional Education and Training (VET/PET), 19–40). Franz Steiner Verlag. Zeitschrift für Berufs- und Wirtschaftspädagogik : Beihefte (ZBW-B), 29.

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 136/2022

Julkaisuvuosi: 2022

Tekijätiedot: Mäenpää Kati, Pinola Satu, Kaskela Maarit, Aaltonen Henna

Oikeudet: CC BY-SA 4.0

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022091459034>

Tiivistelmä: Uudistuva yhteiskunta ja työelämä luovat paineita ammatilliselle opetukselle, jonka tehtävänä on valmistaa ammattilaisia ja osaajia tulevaisuuteen. Tieteen ja teknologian kehitys vaikuttavat kaikkeen työelämään ja siten tämän kehityksen tulee olla keskeinen osa jo nykyistä koulutusta ja opetusta. Kansallisen Digivisio 2030 strategian mukaan tulevaisuuden koulutus huomioi muuttuvan maailman tarpeet, korkeakoulutuksen taso nousee ja suomalaisten työllistyminen paranee. Tässä artikkelissa kuvataan sairaanhoitajakoulutuksen kehittämistä ja visioidaan uutta työssäoppimisen ja hybridioppimisen pedagogista mallia.